

Håndtering og konsekvenser av koronapandemien i grunnskolen

En ny rapport fra NTNU viser at 8 av 10 elever har hatt god tilgang på digitale verktøy og de fleste mener det har fungert bra å ha skole hjemme under koronasituasjonen. Samtidig har det vært krevende for elever med behov for oppfølging og tilrettelegging.

RAPPORT

SIST ENDRET: 12.03.2021

Tittel: Koronapandemien i grunnskolen - håndtering og konsekvenser

Forfatter: Joakim Caspersen, Ingrid Holmedahl Hermstad, Ingunn Dahler Hybertsen, Brit Lynnebakke, Karl Solbue Vika, Jørgen Smedsrud, Christian Wendelborg og Roger Andre Federici

ISBN: 978-82-7570-646-9 (Nettutgave)

Utgiver: NIFU, NTNU Samfunnsforskning

År: 2021

Hovedfunn

- Digitale rammevilkår har i hovedsak vært gode, selv om noen har møtt utfordringer
- Stor variasjon i elevenes læring og trivsel
- Foreldre til barn med behov for tilrettelegging er mer kritisk til samarbeidet med skolen
- Vanskeligere å følge opp elever i sårbare situasjoner

Stengte skoler krevde rask omstilling

De fleste kommuner måtte lage nye planer for undervisning etter 12. mars, selv om noen allerede hadde beredskapsplaner for stengte skoler. De oppgir at den nye situasjonen førte til stor arbeidsbelastning både

for skoleeiere, skoleledere og lærere – og særlig kontaktlærerrollen har vært krevende. Trafikklysmodellen ble oppfattet som et nyttig verktøy, både i å utarbeide planer lokalt og praktisk organisering av gjenåpningen på skolene. Kommunene rapporterer om stort handlingsrom i det å tolke og tilpasse de nasjonale retningslinjene og smittevernveiledere til lokale forhold.

God tilgang på digitale verktøy

Flere undersøkelser viser at skolenes digitale infrastruktur i hovedsak har vært god. 8 av 10 elever rapporter at de har et sted å sitte i fred med skolearbeidet, at de har tilgang til datamaskin eller nettbrett, og at dårlig internett ikke er en hindring for å få gjort skolearbeid hjemme. Det ser ut til å være markerte aldersforskjeller i digitale ferdigheter, og at de yngste elevene har vært mer avhengig av at foresatte kunne hjelpe til. Lærere og skoleledere er stort sett fornøyd med programvare, og teknisk og pedagogisk støtte, men noen rapporterer om utfordringer under omleggingen til digital undervisning, både pedagogisk og læringsmiljø.

Stor variasjon i elevenes læring og trivsel

Det ser ut til å ha vært stor variasjon i hva slags undervisning elevene har fått i perioden med stengte skoler, og mye tyder på at skolearbeidet har blitt mer individualisert med digital undervisning. På spørsmål om de lærte mer og om de likte undervisningen mer i perioden med hjemmeskole svarer de fleste enten at de lærte omtrent det samme eller at de lærte litt mindre.

Lærerne kommenterer at det er krevende å variere hjemmeundervisning over tid, og at det selvsagt er mer krevende å gi god digital undervisning i visse fag. Undersøkelsene viser stor variasjon i hvordan nedstengningen påvirket barns læring, trivsel og mestring. Tendensen er likevel at de av elevene som hadde utfordringer i klasserommet, var de samme som hadde utfordringer i hjemmeskolen. Forskergruppen påpeker at pandemien ser ut til å kunne forsterke eksisterende økonomiske og sosiale forskjeller.

Redusert tilbud til sårbare elever

FAU-lederne gir gjennomgående uttrykk for at samarbeidet har vært godt, men dersom man fokuserer på foreldre til barn med behov for tilrettelegging svarer halvparten at de er helt uenige i at de har fått veiledning av skolen om hvordan de kunne hjelpe barnet sitt med skolearbeidet. Hvis vi tar med de som er litt enig inkluderer dette nesten 7 av 10 foreldre. Når man sammenligner svarene fra disse foreldre før og under nedstenging kommer det tydelig fram at de er mer kritiske til samarbeidet med skolen under nedstenging. Basert på svarene fra foreldre og lærere konkluderer forskerne med at det er noen barn som har særlige behov for oppfølging og som ikke ser ut til å ha fått oppfølging i perioden skolene var stengt.

Kommunene oppgir at de hadde god oversikt over sårbare elever (ca. 80 % av lærerne i grunnskolen), men bare 27 % svarer at de klarte å følge opp (60 % delvis). Halvparten av foreldrene til elever som har mer enn 20 timer spesialpedagogisk hjelp rapporterer at barnet deres har fått et tilbud på skolen. Fire av ti foreldre til barn med mer enn 20 timer spesialpedagogisk hjelp i uka oppgir at de ikke har fått et tilbud. Flerallet av disse elevene ser ut til å ha fått et tilbud når skolene ble åpnet opp igjen, men det er også en markert andel som har måtte vente eller ikke har fått tilbudet de hadde krav på i det hele tatt etter gjenåpningen. Fra surveyen til PPT går det fram at over halvparten mener elever ikke har fått den støtten de hadde krav på.

fire av ti PPT-ledere svarer at deres tjeneste ikke har vært involvert i vurderingen av hvilke barn som skulle ha et tilbud på skolen. Til sammenligning svarer halvparten av lederne for barneverntjenestene at de har vært involvert i disse vurderingene.



Om rapporten

Formålet med rapporten har vært å etablere et mer solid kunnskapsgrunnlag om flere sentrale aspekter i lys av pandemien, som organisering, tilrettelegging, bruk av digitale verktøy, og hvordan elever, lærere, skoleledere og foreldre har opplevd nedstengningen og hvilke tilbud som er gitt.

Rapporten bygger på eksisterende datakilder og datainnsamlingsmetoder som gir en bred oversikt og kartlegging av situasjonen. I tillegg er det utført kvalitative undersøkelser i seks kommuner, der forskergruppen har intervjuet skoleeiere, skoleledere, lærere og elever, for å utdype de kvantitative dataene.